І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 34. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1960 TWO SECTIONS (SECTION I) No. 34. VOL. LXVII.

СІМ ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР ПРО СПІЛЬНИЙ РИНОК

Монтевідео, Уругвай. — Міністри закордонних справ 7 південно-американських країн, зібрані на конференції в Монтевідео, підписали в четвер дня 18-го лютого ц. р. договір про встановлення спільного торговельного ринку. Договір, який встановляє вільну торгівлю між його учасниками, був підписаний представниками Аргентини, Бразилії, Чіле, Мехіко, Парагваю, Перу й Уругваю. В договорі передбачене скасування всіх торговельних обмежень, які існували досі у взаємних між згаданими державами. Приєднатися до цього спільного ринку можуть теж усі інші південноамериканські країни. Церемонія підписання відбулася в резиденції уругвайського уряду і міністер закордонних справ Бразилії Гораціо Ляфер заявив у виголошеній там промові, що підписаний договір відкриває нову дорогу у змаганні Південної Америки до збільшення продукції і піднесення добробуту населення. Віру в корисні наслідки цього договору висловив теж і міністер закордонних справ Уругваю Гомеро Мартінез Монтеро, заявляючи, що не ізоляція, а співпраця дозволить південно-американським країнам добитися потрібного їм економічного розвитку. Переговори в справі підписання цього договору тривали від вересня минулого року і велися вони за спонукою і підтримкою господарської комісії ОН для Південної Америки, Міжамериканської Господарської і Суспільної Ради Організації Американських Держав й уряду З'єдинених Держав Америки. Південно-американська преса привітала цей договір, як запоруку дальшого успішного господарського розвитку. У здійсненні постанов цього договору допомагатимуть видатно З'єдинені Держави Америки, не тільки морально, але й матеріяльно, уділюючи потрібних позичок південноамереканській індустрії для розбудови підприємств і фабрик. Щоб увійти в дію, договір мусить бути ратифікований щонайменше трьома південно-американськими країнами. До цього часу він матиме характер тимчасотої добровільної асоціяції для сприяння здійсненню ідеї спільного ринку. Осідком спільного секретаріяту для цієї справи мала б бути столиця Уругваю Монтевідео.

Уряд вніс новий законопроєкт про охорону виборчих прав негритянського населення

Вашингтон. — Департамент справедливости вніс нову редакцію законопроєкту до Конгресу, завданням якого є те, щоб окремі рефері (третейські судді) пильнували, щоб негритянське населення могло без перешкод користати зі своїх громадянських прав під час виборів та голосувати згідно зі своєю волею. Виборчі комісії різними способами стараються, щоб в південних стейтах негритянське населення не було вписане до виборчих списків, і щоб не голосували. Ці нові урядовці, т. зв. рефері, наймеповані суддями, могли б обороняти негритянське населення проти виборчих надужить. Справа голосування негритянського населення висувається на перше місце в законопроєктах про охорону громадянських прав, і проти неї виступають південні демократи, розходячися в тому пункті зі своїми північними конґресовими колеґами.

ЗДА і Канада вестимуть спільну торговельну політику у відношенні до вільної Европи

Вашингтон. — Тут закінчилися дводенні наради делеґацій ЗДА і Канади, які нараджувалися над тим, як ці обидві країни мають відноситися до 6-ох країн, які належать до Европейського Спільного Ринку, і до семичленної Асоціяції Европейської Вільної Торгівлі. Американську делеґацію очолював державний секретар Крістіян А. Гертер, а Канадійську міністер фінансів Доналд М. Флемінґ. Після закінчення нарад видано спільний комунікат, в якому остерігається вільні европейські країни, щоб вони не вели дискримінаційної торговельної політики у відношенні до ЗДА і Канади. Закликається европейські держави збільшити свій вклад в допомогу недорозвиненим державам. Ця заява на часі тепер, бо 8-го березня у Вашингтоні мають відбутися наради представників 8-ох держав, які вивозять стої товари. Заява кінчається домаганням, щоб Европа „полегшила імпорти більнннчих продуктів із інших держав на базі вільної конкуренції".

Особисті прибутки в січні становили $ 393,300,000,000 в річному відношенні

Вашингтон. — Департамент торгівлі стверджує, що особисті прибутки американців в місяці січні цього року збільшилися на $1,200,000,000 в порівнянні з груднем 1959, і становили $393,300,000,000 в річному відношенні. (Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки з одного місяця множимо через 12). Січневе збільшення прибутків було б було два рази більше, коли б не було збільшення податку на соціяльне забезпечення, ставки якого були збільшені з 1-им січня 1960. Ці ставки стягається запрудженим і самозатрудженим від їхніх особистих прибутків. Збільшення ставок до соціяльного забезпечення в січні 1960 виносило $90 мільйонів місячно, що в річному відношенні дає майже один більйон толярів. Збільшення особистих прибутків є запорукою, що економіка країни повинна і надалі зростати, бо населення має гроші на роблення закупів.

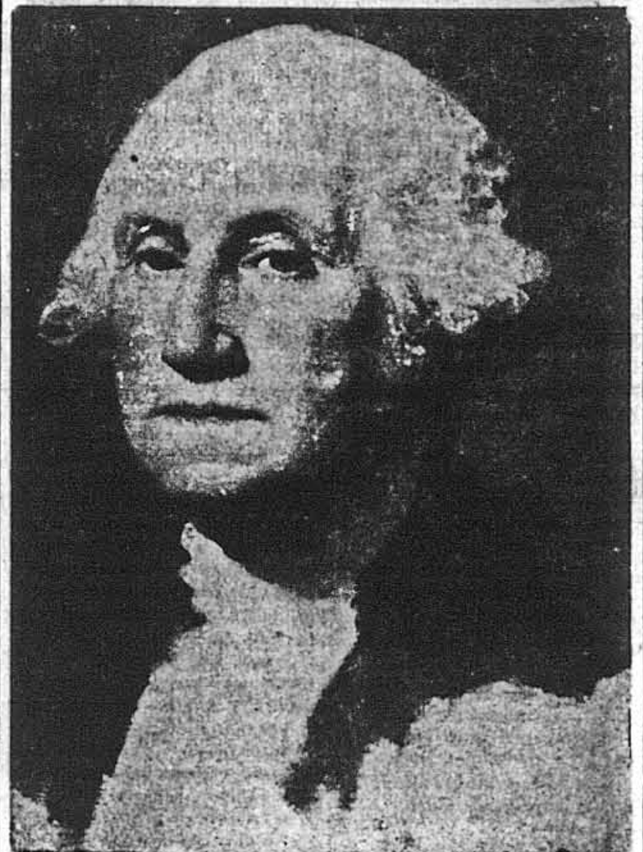
В АМЕРИЦІ

● **Суддя з Гемдентавну**, коло Ню Гейвену, Конн., судив п'ятьох юнаків за алом і крадіжки і визначив їм таку кару, щоб вони всі зголосилися до служби в армії. Але сержант Пітер Массоне в Ню Гейвені відмовив цим юнакам, кажучи, що армія не потребує злочинних елементів, і це було б образою для тих чесних вояків, які з обов'язку відбувають військову службу. Суддя мусітиме визначити кару тюрми для тих молодечих злочинців.

● **Фірма Емерсон Радіо енд фонограф Корпорейшен** повідомляє, що при кінці квітня продаватиме телевізійні портабельні апарати по $250. На цих апаратах будуть показані світлини величини коло 60-ох квадратових цалів.

● **Сенатська рільнича комісія** прийняла законопроєкт, про те щоб видати для шкільних дітей молока вартости $95 мільйонів. Це молоко мають дістати діти в школах, літніх таборах і в центрах опіки над дітьми. Палата Репрезентантів вже прийняла цей законопроєкт.

„БАТЬКО НАШОЇ КРАЇНИ"

ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН
22 лютого 1732 — 14 грудня 1799

Президент вимагає участи ЗДА в Міжнароднім Товаристві Розвитку

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 18-го лютого звернувся з просьбою до Конґресу, щоб ухвалити законопроєкт про участь ЗДА в Міжнародному Товаристві Розвитку. Конґрес повинен вирішити, чи ця країна має вплачувати свої внески до цього Т-ва, які впродовж 5-ох років мають виносити 320,000,000 долярів, а весь капітал цієї організації має дійти в тому самому часі до одного більйона долярів. Інші промислові держави мали б скласти долярів 442,780,000, а ті країни, які будуть користати з тих фондів, мали б скласти решту — $236,930,000. Директор Окремого Фонду при ОН Пол Дж. Гоффман пропонує, щоб недорозвинені держави в цій декаді з усіх можливих джерел могли дістати по 7 більйонів долярів річно, а тепер дістають допомогу по 4 більйони річно. Коли б так сталося, то збільшилася б вдвоє життьова стопа населення в бідніших державах.

Комісія Національної Цілі не складатиме заяв у виборчому 1960 році

Ню Йорк. — Члени Президентової Комісії Національної Цілі вирішили, щоб в цьому виборчому році не складати жадної політичної заяви про свою працю. Комісія затвердила на становищі директора канцелярії Вільяма П. Бунді, затя колишнього державного секретаря Діна Ачесона. Комісія стверджує, що її ціллю є „намітити в загальних рисах цілі, що стоять перед ЗДА в найближчій декаді". Президент Айзенгавер сподівається, що Комісія визначить цілу низку цілей в окремих ділянках національної активности. Президент визначив на голову Комісії голову Американської Асамблеї при Колумбійському університеті в Ню Йорку д-ра Генрі Рістона. Ця комісія працюватиме при цій асамблеї, яку зорганізував Айзенгавер коли був президентом Колумбійського університету.

Уперше вдалося сфотографувати протитіла, які поборюють віруси

Ню Йорк. — Д-ри Алфред Нісонof і Сесіл Е. Голл надрукували в місячнику „Журнал біохемічної і біофізичної цитології" (наука про клітину) статтю про те, що вдалося вперше сфотографувати окремі молекули протитіла, яке є головним оборонцем організму проти агресивних вірусів. Ці фотознімки, зроблені з допомогою електронічного мікроскопа, показують, що молекули є маленькі, до прутиків подібні частиці, яких оком не можна відрізнити від молекул ґамма ґльобуліни. Ці протитіла найчастіше зустрічаються в ґамма ґльобуліні. Фото ці зроблено в Массачусетському Технологічному Інституті. Досліди показують що молекули протитіл є 40 анґстромів завгрубшки і від 140 до 400 анґстромів завдовжки. У зроблених фотах вони є побільшені 100,000 разів електронічним мікроскопом (40 анґстромів = 1.5 десяти мільйоновій частині одного цаля.)

За футбольне мистецтво Ню Джерзі

Нюарк. — Як видно на фотознімці побіч, Богдан Захарків (зліва), менаджер Українсьkого Спортового Клюбу „Січ" з Елизабет, і Любомир Рудзінський, менаджер нюаркської „Січі" показують трофей, що його дістане переможна дружина в змаганні за футбольне мистецтво стейту Ню Джерзі, які відбудуться у зв'язку зі спортовим з'їздом східньої Ліґи Української Молоді Північної Америки в Картереті і Елизабеті в днях 19, 20 і 21-го лютого. Футбольні змагання відбудуться в суботу, 20-го лютого, починаючи від год. 2-гої по полудні, на площі Вільямса (Едосін Гайскул) при Соммер вулиці в Елизабеті. Ввечорі того ж дня о год. 9-ій ввечорі в залі Народного Дому в Елизабеті при

вулиці Фултон відбудеться забава, а в неділю, на бенкеті, що відбудеться в залі св. Димитрія при Рузевелт евеню о год. 1-ій по полудні, будуть роздані нагороди переможцям у спортових змаганнях.

Гаммершилд стверджує погіршення ситуації на Середньому Сході

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Даґ Гаммершилд ствердив в минулий четвер 18 ц. м., що витуація на Середньому Сході „погіршилась". Він застерігся, що не думає цим „спад вділ по похилій площі", тільки поворот до тієї поганої ситуації, яка вже ніби минулась була і виявила познаки поправи. Розмова Гаммершилда з журналістами на пресовій конференції в ОН в Ню Йорку оберталась головним чином довкола непримирливого становища арабських держав під проводом З'єдиненої Арабської Республіки до питання свободи плавби по Суезькому каналі: названа Республіка (Єгипет) — вперто не тільки не допускає до Суезького каналу ізраїльських кораблів, але зупиняє кораблі чужих держав, які везуть товар з Ізраїлю чи до Ізраїлю, конфіскує цей товар і спричиняє великі матеріяльні втрати корабельним компаніям, торговельним фірмам і різним країнам. Гаммершилд признав невдачу своїх заходів у цій справі та натякнув прозоро, що цією справою повинна назад зацікавитись Рада Безпеки. Він признав журналістам, що в останніх роках сталися чотири яскраві випадки порушення різними членськими державами постанов Генеральної Асамблеї ОН: — відмова Єгипту Ізраїлеві користуватись Суезьким каналом, відмова Совєтів співпрацювати з ОН в розв'язці проблеми Мадярщини, відмова Совєтів причинятись наложеним на них грошовим пайком до збереження „міжнародної поліції", та переведення Францією атомового вибуху на Сагарі. Гаммершилд зауважив що „можна би ще дещо" додати до цієї листи, але ближче не пояснив, що він має на увазі.

Злагіднились внутрішні суперечки в НАТО

Париж. — В головній кватирі Північно-атлантійського бльоку держав (НАТО) була напружена ситуація з уваги на конфлікт між більшістю членів НАТО й головним командантом генералом Лорісом Норстедом з одної сторони та Францією з другої з трьох причин: 1. Французький президент Шарль де Голь, як головний командант французьких збройних сил відмовився з престижевих причин піддати французьке летунство під командування НАТО, — 2. з цих самих причин він відтягнув з-під командування НАТО одну третину французької середземно-морської фльоти і — 3. він відмовився дозволити на магазинування у Франції атомової зброї, яка стояла б під виключною контролею та правом розпорядження американців. Командування НАТО твердить, що розмірно невеликий обшир Европи вимагає в нинішньому стані військової техніки сильно сцентралізованого суцільного командування.

Комуністи змобілізували сотні тисяч осіб в Індонезії назустріч Хрущову

Якарта. — Толерована та навіть фаворизована режимом президента Сукарна в Індонезії Комуністична партія, разом з державним апаратом від тижнів приготовляли привітання Хрущова, який в минулу середу (за далекосхіднім часом — четвер) прибув з Бірми на 12-денні відвідини. На приїзд літака в Якарті ждало Хрущова коло 1,000 осіб — ціла державна верхівка Індонезії і різні делеґації, але подальше на летовищі — була кругло 100,000-на маса індонезійців, а коло 300,000 були вишиковані вздовж траси, якою їхав Хрущов. Це було найгаміріше прийняття, якого до цього часу Хрущов зазнав у своїй теперішній подорожі по південній Азії. Хрущов плянує відвідати в Індонезії Джаву і Балі та може й інші острови Індонезійського архипелагу. Індонезія є нині найподатливішим ґрунтом для його комуністичної і мирово-забріханої пропаґанди з антиколоніяльною демагогією.

Відкриття Зимової Олімпіяди відбулося під час сніговії

Колишня олімпійська чемпіонка лещетарства Андреа Мед Лоренс передає смолоскип із Олімпійським вогнем ковзареві Кен Генрі під час відкриття Зимових Олімпійських Ігрищ у Веллі Скво в Каліфорнії.

Скво Веллі, Каліфорнія. — 18-го лютого відбулося відкриття VIII Зимової Олімпіяди під час сніжної хуртовини з 8-ма цалями снігу на землі. Олімпіяду відкрив віцепрезидент Ричард М. Ніксон на сніговій арені, яка коштувала $3,500,0000 в горах Сієрра Невада. Сніжна хуртовина змусила впорядників змінити дещо порядок змагань, в яких беруть участь 740 змагунів 30 держав, що маршували в поході, в якому йшли оркестри і хори, і під час якого випускали фоєрверки, стріляли, літали голуби миру та бальони. Президент організаційного комітету — Прентіс Гейл заявив, що всі змагуни будуть амбасадорами миру, коли вернуться до своїх країн. У відкритті взяло участь 8,000 осіб, хоч сподівалися 20,000, але зла погода спричинила менше число учасників цієї церемонії.

ЗДА ЗАКЛИКАЮТЬ СССР ПРОТИДІЯТИ ЗАГРОЗІ ВІЙНИ

Вашингтон. — Державний секретар Хрістіян Гертер звернувся в четвер 18 лютого ц. р. у своїй промові в Клюбі Крайової Преси у Вашингтоні з закликом до Совєтського Союзу ставитись поважно до проблеми міжнародного розброєння та відмовитись від торочення далі „пустих гасел". Державний секретар заявив з свого боку, що ЗДА готові до поважних переговорів на терені 10-членної Комісії для справ роззброєння, яка 15 березня ц. р. починає радити у Женеві. Гертер говорив про небезпеку війни, яка грозить головно з двох причин: перегонів у „стратегічному доставленні" новітньої зброї, під чим треба розуміти атомові ракети, — і накопичуванні атомової зброї. Він звернув увагу, що треба журитися не так продукцією атомової зброї деякими новими вільними країнами — під чим він, очевидячки, мав на увазі передусім Францію, — як радше фактом, що атомову зброю можуть мати „невідповідальні країни"; які можуть покористуватися нею „в поспіху або з сліпої глупоти". Тому треба протидіяти небезпеці атомової війни зменшенням її риску. Можна осягнути це передусім двома шляхами: договором про захорону проти несподіваної атаки та договором про припинення атомових дослідів і контрольоване зменшування складів атомової зброї. Державний секретар докладно вичислив всі конкретні пропозиції, що їх робила Америка сама чи в спілці з іншими західніми вільними країнами щодо зменшення загрози війни. У 1946 році, коли ще ЗДА мали атомовий монополь, вони пропонували встановити міжнародну контролю над атомовою енерґією. Совєти ту пропозицію відкинули. У 1953 р., після заклику Айзенгавера про „Атом для миру", хоч і покликано до життя Міжнародну комісію атомової енерґії, Совєти відмовились виконати одну з головних точок пляну Айзенгавера, а саме, скерування всіх своїх матеріялів для витворювання атомової енерґії до „міжнародного складу". У 1955 р. Айзенгавер пропонував Совєтам зреалізувати гасло „відкритого неба", себто встановити взаємну летунську контролю, яка протиділа б тайним приготуванням до несподіваної атаки. Совєти на це не погодились. У березні 1956 р. Айзенгавер пропонував Булганінові підписати договір про контрольоване припинення дальшої продукції атомових матеріялів та про ступневу передачу крайових запасів атомової зброї під міжнародну контролю. Совєти цієї пропозиції навіть не розглядали. У серпні 1957 р. ЗДА і їх союзники представили плян ступневого міжнародного роззброєння, але Совєти відкинули його навіть не ввійшовши в суть окремих точок. Від того часу ЗДА настоюють на контрольоване припинення дальших ядрових експериментів та на встановлення міжнародної системи інспекції, яка виключила б, чи звела б до мінімуму можливості приготувань до несподіваної атаки. В обох цих справах не осягнено успіху, бо Совєти вперто відмовляються від дійсної контролі. Державний секретар підкреслив, що кожний міжнародний договір про роззброєння треба розглядати виключно крізь таку призму, чи безпека Америки буде більша з отим договором чи без нього. Тому ЗДА не можуть оперти своєї акції роззброєння на обіцянках другої сторони, а тільки на її ділах і ступнево достосовувати роззброєння до чужих діл. Державний секретар назвав совєтські пропаґандивні заклики „заборонити бомби", „скасувати закордонні бази", „зменшити збройні сили на одну третину" і т.п. і назвав їх „пустими гаслами". Якщо Совєти вірять, що вільний світ роззброїть себе без гарантій на безпеку, то вони не захочуть приймати міжнародних зобов'язань. Державний секретар з притиском підкреслював свідомість західніх держав та їх рішення стояти на сторожі своєї безпеки. Водночас він ствердив, що небезпека, що грозить людству від нової війни, вимагає раз-у-раз продовжувати зусилля щодо закріплення миру на базі контрольованого міжнародного роззброєння та „панування права".

Італії грозить нова криза уряду

Рим. — Італійський прем'єр Антоніо Сені, який прийшов до влади 15-го лютого 1959 р., заявив, що коли Ліберальна партія відмовить свою підтримку урядові, то він негайно подасться до димісії. Уряд Сені спірається на більшості коаліції Християнських демократів, монархістів і нео-фашистів, себто його уряд має центро-правий характер, складаючись з самих християнських демократів, — але користуючись підтримкою збоку названих партій. Лібералам не подобається ця ситуація і вони змагають до того, щоб постав центровий уряд з учасниками в ньому від партії Християнсько-демократичної, правої Соціял-демократичної, Ліберальної і Республіканської. Однак праві Соціялісти і Республіканці не хочуть засідати з лібералами в одному уряді. Тому, за коментарями преси, коли б лібералі спричинили кризу уряду, то вони промостилиб шлях до участи в новому уряді лівих соціялістів — себто зробили б те, проти чого ніби власне й борються.

У СВІТІ

● **Антисемітизм в Західній Німеччині** став предметом розгляду в окремій проголошеній там урядовій Білій Книзі. Стверджено, що від минулорічного Різдва по день 28 січня ц. р. занотовано в Західній Німеччині 685 антисемітських виступів, але з них 215 названо „дітвацькими проявами", не вартними аналізи. Заперечено існуванню організованого антисемітизму та стверджено, що велична більшість німецького народу на чолі з урядом і його апаратом — засуджують антисемітські вибрики. Арештовано у названому часі 234 особи, з яких четвертина діяли „із нацистською підсвідомістю".

● **У базиліці св. Петра у Римі** декан Святішої Колеґії кардинал Тіссеран відправив Богослужбу за душу померлого хорватського кардинала Степінача, в асисті 28-х кардиналів. Папа Іван XXIII був приявний на цій Богослужбі та виголосив промову у честь померлого Степінача, прославляючи його вірність Церкві, Божим законом, за які став був мучеником. Степінач — казав Папа „тримався шляхетних і високих традицій Христового духа". Як відомо, комуністи засудили були кардинала Степінача на 16 років в'язниці, з яких він 5 років відсидів, а до кінця життя жив конфінований на селі.

● **Індійський уряд ствердив** у слідстві, що китайські комуністи в Бомбаю заманили й насильно затягли американського сержанта Роберта Армстронґа до тамошнього свого консуляту і там його побили. Це сталося 26 листопада мин. року і та подія наробила була великого шуму. Тепер індійський уряд видалив комуно-китайського урядовця з консуляту в Бомбаї, Чіянґ Чеґ-юга, як „небажану особу". З його виїздом з Індії визнано офіційно ту справу за „закінчену".

● **Президент** повідомив, що він найменував окрему 9-членну комісію з колишнім асистентом секретаря оборони Мансфілдом Д. Спраґом на чолі, яка має контролювати інформації, призначені для закордону. До цієї комісії належать, між іншими, голова Центральної Інформаційної Аґенції Аллен В. Доллес.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Вашингтон — символ волі

22-го лютого 1732-го року народився Джордж Вашингтон, якому 57 років пізніше, в 1789-му році, судилося стати першим президентом нової нації і нової держави — З'єдинених Держав Америки. День 22-го лютого, день народження Вашингтона, став національним святом, а ім'я Джорджа Вашингтона — символом волі і незалежности, найбільших людських вартостей і прагнень.

Творами про Вашингтона можна заповнити велику бібліотеку. Але вже з короткої характеристики цього найбільшого американця, що її подає Американська Рада, можна збагнути бодай загально ті особисті прикмети Вашингтона, якими він керувався в ділах і які роблять його символом „праведного закону", оспіваного найбільшим українцем, Тарасом Шевченком, як мета і мрія нашого українського народу.

Щоб вибороти собі незалежність і створити сильний та поважний уряд, американський народ потребував, поперше, досвідченого і авторитетного генерала, який міг би керувати мало вишколеним військом у війні проти британців і, подруге, — мудрого державного мужа, що очолив би молоду націю. Це було велике щастя Америки, що вона знайшла і генерала і державного мужа в одній особі — в Джорджі Вашингтоні.

Як військовий лідер, Вашингтон виявив себе безпосереднім і незламним у досягненні мети. На початку війни погано вдягнена, погано годована, невишколена американська армія зазнавала страшних поразок. А в 1780 році, по чотирьох роках нерівної боротьби, вся країна була в стані виснаження.

Але Вашингтон ніколи не впадав у відчай і не втрачав надії. Він був переконаний у правоті своєї справи і вірив у перемогу.

Крім блискучих військових здібностей, цілеспрямованости та хоробрости, Вашингтон мав ще одну властивість, яку високо шанували всі американці. Це була високість його духа, яку він не раз виявляв, як головний командувач. Були генерали, що заводили інтриги проти Вашингтона, але коли котрийсь з таких генералів потрапив у скрутне становище, Вашингтон негайно висилав йому на допомогу свої найкращі військові частини. Він приймав на себе вину за поразки, а успіхи відмовлявся приписувати собі.

Ця велич духу особливо виявилась у важкий період, який настав після досягнення незалежности. Вашингтон бачив, що свободи ще не досить — вона мусить бути збалансована з авторитетом і владою. І хоч він мав бажання відійти на спочинок від громадського життя на свою фарму у Вірджінії, на прохання народу він погодився головувати на Конвенції, яка створила американську Конституцію, а після того бути першим президентом З'єдинених Держав.

В обидвох ролях він уважав за свій обов'язок бути посередником поміж незгідними групами та думками. Ставши президентом, він запросив до свого кабінету двох лідерів партій - суперниць, Томаса Джефферсона та Олександра Гамілтона. І так само, як він намагався сіяти мир всередині країни, так само дбав, щоб Америка мала мирні стосунки з рештою світу.

Справді, це було для Америки велике щастя знайти під час кризи таку людину, як Вашингтон. Але його властивості — його розуміння часу, його цілеспрямованість, людяне ставлення до людей і справедливість — зробили Вашингтона більше, ніж національним лідером. Вашингтона визнано справді людиною світової величі. Його особистість, як і справи свободи та демократії, за які він боровся і які він символізує, не обмежені жадними кордонами.

Під знаком ідей Вашингтона

З кінцем цього тижня, коли Америка відзначатиме 228-мі роковини з дня народження Юрія Вашингтона, а велика частина світу, в тому числі й наша українська батьківщина, все ще тільки мріятиме про „праведний закон Вашингтона", — в Торонті, в Канаді, відбудуться наради, кінцевою ціллю яких є ніщо інше, як саме здійснення тієї мрії українського народу. Уповноважені представники репрезентацій двох найбільших у вільному світі українських спільнот, Українського Конґресового Комітету Америки та Комітету Українців Канади, обмірковуватимуть можливості реалізації Світового Конґресу Вільних Українців.

„Свобода" уже віддала багато уваги справі цього Конґресу, яку вона вважає в теперішніх обставинах за одну з добрих можливостей у намаганні допомогти українському народові здобути й закріпити для себе саме цей „праведний закон Вашингтона", свою національну волю і державну незалежність, свою народоправну владу, владу „народу, через нарід і для народу", як це клясично окреслив другий найбільший американець, Абрагам Линколн. Своє становище в цій справі базує „Свобода" на бажаннях і опінії нашої спільноти, щонайменше її переважаючої більшости. Нарід хоче такого Конґресу, бо хоче допомогти Україні в її змаганнях.

Проте, від бажання до діла, та ще й успішного діла — дорога далека і повна всіляких перешкод. Завданням нарад у Торонті і є зміряти ту дорогу та зважити бодай головніші перешкоди, щоб збагнути, чи все не нам під силу, чи, вибравшись до тієї мети, ми зможемо пройти трудний шлях.

Цілком здаємо собі справу з багатьох труднощів, що їх треба перемогти, щоб плянований Конґрес міг відбутися. До цієї мети вибиралися уже перед нами, але не дійшли. Однак, хто вибирається навіть у найтруднішу дорогу, той все ж таки має бодай мінімальні вигляди на те, щоб до мети дійти, але жадних виглядів не має той, хто взагалі не рухається з місця. Та й не такі то вже безнадійні ці труднощі, що їх необхідно перемогти, щоб плянований Конґрес міг успішно відбутися. Бо якщо б це мали бути для нас непоборні труднощі, тоді ми цілком добре могли б поставити хрестик над своїм майбутнім і — як кажуть — не втрачаючи сили, спускатись на дно.

Ми глибоко переконані, що аж так зле з нами ще не є і ніколи не буде. Саме в часі, як у Торонті радитимуть представники КУК і УККА, сповниться 66 років, коли під знаком Юрія Вашингтона зійшлися в пенсилвенському місті Шамокіні перші наші піонери на Вашингтонській землі і заклали Український Народний Союз. Труднощі і перешкоди були тоді без порівняння більші, ніж їх сьогодні можна б знайти і видумати в плянах скликання Світового Конґресу. Ми знаємо, що сталося. З першої Конвенції УНСоюзу в Шамокіні 1894-го року виросла Американська Україна. Якщо б у нас сьогодні була тільки мала частина того запалу, того ентузіязму, тієї впертости і видержливости, що характеризували наших піонерів, то запляновaний Світовий Конґрес Вільних Українців міг би дати свій великий вклад, щоб нарешті і Україна діждалась свого Вашингтона з його праведним законом.

У такій перспективі повинні проходити наради в Торонті, і з таких міркувань їм можна побажати тільки успіху.

Протиатомові схоронища

У сучасному світі, в якому роїться від парадоксів, найнебезпечнішим парадоксом є, мабуть, те, що людству загрожує фізична заглада, але воно не здає собі з цього справи. Пояснюється це двома головними причинами; незорієнтованістю загалу, що собою являє атомова зброя та які дійсні наслідки атомової радіяції, — і переконанням, що „війни не буде". Атомова наука розмірно ще дуже молода, вона вимагає знання фізики, і навіть найпопулярніший виклад її підставових засад незрозумілий ляїкові. А відомо, що — чого не знаємо, те легковажимо. З усіх народів у світі одні японці пізнали, що таке вибух атомової бомби, втративши 152,034 особи від 2-ох бомб у серпні 1945-го року. Але Японія далеко, світова війна позаду, висока коньюнктура та загальний добробут сприяють пропаганді миру, і мода на фрази про мир, наче димовою заслоною, закриває Дамоклів меч, що висить над нами.

У цій ситуації всі дотеперішні голоси про потребу будови схоронищ проти атомових атак, які врятували б мешканців міст від загину під руїнами домів і від негайної радіяції, були голосами, вопіющими в пустині. Вони не викликали зрозуміння серед загалу американського громадянства, тому й члени Конґресу ставились до них дуже неохоче. Тому заслуговує на увагу ініціятива нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера, що покликав до життя окрему Стейтову Комісію для охорони проти радіяційних опадів. Знаючи, що головним „каменем преткновенія" у здійсненні кожного проєкту будови схоронищ є проблема грошей, названа Комісія вираховує, що кожний власник дому в цьому стейті мусить витратити на будову протиатомового схоронища мінімум від $60 до $500. Будова одиничного схоронища, що його кожний мешканець збудував би собі сам, коштувала б коло $60 — 70, а будівельники (контрактори) мали б робити це за $125 - 135. Двоособове схоронище мало б коштувати $185 - 200. Згадана Комісія пропонує, щоб в усіх мешкальних домах і готелях на терені нюйоркського стейту мали бути збудовані схоронища найдалі до 1-го липня 1963 року, а в усіх державних, самоуправних, промислових і торговельних домах — до 17-го січня 1962 р. мусять бути схоронища. Комісія передбачає, що реалізація цього пляну коштувала б домовласникам коло $800,000,000, а стейтові, промисловцям та торговельникам — коло півтора більйона долярів. Комісія у своєму висновку твердить, що ті схоронища, у випадку совєтської атомово - ракетної атаки, врятували б життя від 5 до 15 мільйонів осіб в одному лише Нюйоркському стейті.

Преса передбачає, що цей проєкт не матиме в цьому виборчому році успіху, бо політичні партії зацукуються перед накладанням на людей надзвичайних фінансових тягарів без уваги на ціль. Але „НИТаймс" ставить справу в іншу площину: чи це зависока ціна $100 - 200, щоб врятувати собі, дружині і дітям життя або охоронити себе від каліцтва?!

Тому протиатомові схоронища — надзвичайно поважна справа. Може проєкт нюйоркської комісії в подробицях невірний чи недокладний, може він вимагає коректур, але він виконує піонерську службу в освідомлюванні американців, що тільки один Господь на небі знає, чи буде війна, чи її не буде, і що треба приготовлятися на найгірше.

I. Світ

ХРУЩОВ, МАО ТА ІНДОНЕЗІЯ

Комуністичні верховоди скуштували солодощів капіталістичного світу під час своїх пропагандивних подорожей по Европі, Америці і азійських країнах. Хрущов, зокрема, найбільше зробив таких прогулянок коштом народів СССР.

Тепер ще раз мандрує по країнах Азії. В Індії він пробував переконати прем'єра Неру, що відношення між державами завжди можуть бути полагоджені мирним способом, але, очевидно, тільки на умовах „пропагаторів миру". В Бірмі совєтський диктатор вів, між іншим, розмови на теми політики Китаю, який провокує прикордонні сутички і створює напруження в місцевостях, де бірманський уряд найбільше має труднощів економічного характеру. В Індонезії, очевидно, першою темою розмов була проблема економ. розвитку, на перешкоді якому стоїть китайська меншина, яка не визнає місцевої влади.

По всіх країнах південно-східньої Азії, так само як на островах Борнео, Філіппінах та ін., мешкає значна кількість китайців, які виїхали туди багато років тому, головно з південних провінцій Китаю. Загалом рахується їх понад 10 мільйонів. Більшість тих китайців має симпатії до червоного Китаю, нинішню владу якого розглядають вони як реформаторську, бо не усвідомлюють собі дійсного становища в новоствореному „червоному раї".

Наприкінці минулого літа уряд Індонезії видав розпорядження, згідно з яким всі чужинці, що займаються торгівлею або ремеслами у сільських районах країни, зобов'язані залишити ці місцевості й переїхати до міст, якщо не дістануть підданства республіки. Усталено речинець евентуальної евакуації.

Головна маса чужинців в Індонезії — китайці, які сотні років перебувають там, маючи крамниці, майстерні та ін. Вони ніколи не пробували стати громадянами тієї країни, ніколи не цікавилися місцевим життям, а натомість дбали виключно про свої заробітки та мріяли вернутися з заробленими грішми на батьківщину. Це — не імігранти, які шукають ліпшої долі закордоном, а заробітчани. Після проголошення незалежности Індонезії ця торгово-ремісницька меншина стала бачити в новій адміністрації республіки тільки перешкоду для свого власного заробітку, і в зв'язку з тим почалися конфлікти.

Головна причина конфліктів полягає в тому, що китайські купці почавши від дрібних і аж до великих монополістів, вживали систему кредиту, продавали товари „на книжку", і коли боржники не сплачували їм вчасно й повністю належної суми, віддавали їх до суду та забирали їхнє майно на покриття боргу. Індонезійські селяни та робітники завжди були в боргах у китайців.

Можливо, що тій кабальній системі був би покладений кінець, — якби індонезійські крайові кредитівки або кооперативи перебрали на себе ролю китайських купців. Але цього не сталося. До того приєдналася ще інша справа — фінансові труднощі молодої держави, яка пішла шляхом крайнього націоналізму ній льояльності китайських сконфіскувавши голляндські фінансові та торговельні заклади, з усіма їх капіталами й товарами. Все це привело до хаотизації національної економіки.

Щоб покласти край сумнівній льояльності китайських купців, яких є в Індонезії коло 300,000 (всіх китайців є там 2,500,000) уряд проголосив закон, що про нього згадано вище. Тоді Пейпінг узяв під свою опіку цих купців і запропонував їм допомогти матеріяльно у їх виїзді на батьківщину. На ділі став він на інший шлях — шлях провокацій та погроз.

Протягом листопада минулого року між Джакартою і Пейпінгом відбувався гострий обмін нотами. Пейпінг навіть грозив війною. Справа „нельояльних китайців" набирала дедалі гостріших форм.

Через своє посольство в Джакарті Пейпінг дав китайцям розпорядження не виконувати наказу уряду Індонезії, ігнорувати його. Цього кроку, безперечно, індонезійський уряд не міг залишити без уваги. Почалися арешти, конфіскації майна, висилки та ін. Здавалось, що Пейпінг ось-ось проголосить війну. Але цього не сталось. Рівночасно провадилися провокації на кордоні Індії та Бірми, про які вже не раз писалось. Аж раптом в кінці минулого місяця червоний Китай змінив тактику.

Москва спочатку стояла осторонь цієї справи, але потім, під тисненням закордону, почала говорити, що, мовляв, подібні конфлікти „можна завжди полагодити мирно". Ось на тлі цих подій в Індонезії та в Індії й розпочалася нова пропаґандивна подорож Хрущова, що має замилити очі й направити шкоду, що її наробив Пейпінг, якому ці конфлікти були потрібні для внутрішньої пропаганди, щоб показати своєму населенню, як „їх уряд" дбає про своїх підданих, про національну гордість китайців.

Рівночасно уряд Індонезії переконався, що свої власні комуністи не є льояльні супроти країни, а йдуть на поводі закордонних комуністичних урядів, зокрема Пейпінгу. Це виявилося в багатьох місцях, коли комуністи бойкотували, а то й паралізували заходи своєї країни.

Військові кола Індонезії за згодою уряду перевели ряд арештів. До уряду, що переходив тоді реорганізацію, не ввійшов ані один комуніст. Комуністи почали втрачати свої впливи так само, як це сталося в Індії. Це й було головною причиною зміни політики Пейпінгу до проблеми китайських купців - лихварів, яких комуністи старалися захищати. Отака то діялектика марксизму!

Хрущов, очевидно, так само як і в Індії, буде старатися зайняти середню лінію, рівночасно обіцяючи фінансову, промислову й „культурну" допомогу, щоб змінити курс політики тієї країни, яка в останніх місяцях значно схиляється до Вашингтону, де сподівається одержати реальну допомогу.

Олег Лисяк

ОЛІМПІЯДА — ПОЗИЦІЯ В ХОЛОДНІЙ ВІЙНІ

Вже від кількох днів на другому кінці американського континенту ведеться бій, в якому бере участь знаменито підготована й надхнена фанатичним запалом бойова частина, що має намір струснути ще однією позицією західнього світу і, користаючи з його нерішучости, закріпити перевагу „народної демократії" ще на одному полі. Цей „бій" покищо лише чергова сутичка у т. зв. холодній війні, а його тереном є сонячна долина Скво Веллі у Каліфорнії.

У цій холодній війні одне з головних завдань має тепер добре підготована армія совєтських „майстрів спорту"; завдання, покладене на неї партією і урядом СССР, таке: розвіяти на спортовому полі міт про перевагу „гнилого Заходу" так, як розвіяли міт про вищість ума англо - саксонських учених такі люди, як Капиця та інші.

Коли я мав нагоду розмовляти з совєтськими спортовцями, спершу на змаганнях ЗДА - СССР з легкої атлетики у Филаделфії, а опісля на змаганнях за першість світу з модерного пентатлону (п'ятизмагу) в Гаррісбурґу влітку цього року — я ствердив, що хоч багато леґенд поширюваних на Заході про тих „спортових роботів" є неправдивими, але одне є певне: вони ставляться серйозно до своїх завдань і також зовсім серйозно мають намір закріпити свою перевагу й боротьбі за олімпійський лавр. Характеристичним при цьому є також те, що між тими, які сягають по цей олімпійський лавр чимало українців, починаючи від молодого киянина, стрибуна з жердкою, Ігоря Петренка, до рекордиста світу і швидкій їзді на совгах — Ігоря Гончаренка.

Щоправда, нема на олімпіядах офіційного точкування збірних народів. Змагання офіційно відбуваються як змагання одиниць. Але все таки неофіційно ведеться постійно дружинове точкування, і в цій неофіційній пунктації совєтські змагуни осягають виразну перевагу над дотеперішнім першуном Олімпіяд — Америкою.

Совєтський Союз не входив в участь на олімпійських ігрищах аж до 1952 року, себто до часу, поки Кремль не набрав переконання, що вже можна показати світові своїх змагунів. До того часу совєти відбували свої „спартакіяди" і змагалися лише з членами західніх робітничих союзів, себто з другою і третьою клясою спортового західнього світу. Опісля, навчивши своїх спортовців при допомозі роблених своїми висланцями на світові змагання фільмів, а потім тренерів та вчителів з західнього світу, Совєти вислали перші свої аванґарди на легкоатлетичні першенства Европи до Брюселю (1950), а коли повезло — рушили на підбій Олімпіяди, спершу літньої, а там уже й зимової.

Уже в Кортіна Д'Ампеццо, на минулій Зимовій Олімпіяді, совєтські совгарі, лещетарі і гокеїсти показали високу вартість. Ще більше, мабуть, покажуть у Скво Веллі, де 18 лютого почалася цьогорічна Олімпіяда.

Годі говорити про те, щоб господарі олімпійських змагань, американці, могли виграти змагання; вони ніколи не були добрі в зимових спортах, особливо в лещетарстві, і лише їхні ковзанярі (зокрема в часах, коли в Лейк Плесід у 1932 році застосовано американську засаду „масового старту" в ковзанярських бігах) здобули більше олімпійських медаль. Крім цього, сила ЗДА тепер в штучній їзді та в саночках „баб - следах", яких, зрештою, цим разом на Олімпіяді не буде. Лише один раз американський тім здобув віце - чемпіонат світу з гокею на Олімпіяді (також Лейк Плесід в 1932 році), але тоді в змаганнях брало участь тільки чотири дружини: Канада (першун), Польща, Німеччина та дружина господарів — ЗДА.

Отже, слушно сподівається колишній американський олімпійський переможець в совгарському бігу з Сент Моріц (1928 р.) і з Лейк Плесід (1932 р.) Ірвінґ Джеффі, що і на цій Олімпіяді прийдеться Америці дати себе перемогти. Джеффі думає, що переможцями в Скво Веллі вийдуть Совєти. У своїй статті в „Амерікен Джорнал", він передбачає, що Совєти виграють гокей на льоду, переможуть у швидкій їзді чоловіків і жінок на ковзанах, виграють дистансові біги жінок і чоловіків на лещетах і навіть випередять Америку в лещетарських стрибках, які, до речі, ніколи не були сильним пунктом ЗДА і які є засадничою доменою скандинавців.

Годі сказати, чи слушним є передбачення Джеффі, що Совєти виграють Олімпіяду в Скво Веллі. Покажуть це найближчі дні.

Зате Ірвінґ Джеффі сподівається, що на літній Олімпіяді в Римі вдасться Америці відробити втрачений в Мелборні терен і перемогти Совєтів. Зокрема, Джеффі сподівається виграшу ЗДА в чоловічій легкій атлетиці, „королеві спорту", яку він, не без рації, уважає за найважливіше змагання Олімпіяди. При тому він трактує без належної уваги „менші" спорти, непопулярні в Америці, — европейський футбол, гімнастику, руханку і т. п., хоч за чемпіонати в цих родах спорту також дають золоті медалі.

Колишній олімпійський медаліст, Ірвінґ Джеффі вважає, що Америка, а тим самим і західній світ, можуть виграти лише тоді, коли буде затерта „штучна границя між аматорським і професійним спортом, якої немає в СССР". Там ніхто не цікавиться „видуманими" різними професіоналами і аматорами, бо там існує лише один, контрольований партією, спорт, і ніхто не каже людям бавитися в спортову гіпокризію і вдавати, що вони не беруть грошей і не утримують себе з того, що виступають в своєму спортовому „фаху". Джеффі твердить, що коли затреться „кордон гіпокризії", себто границя між професіоналами і аматорами, тоді знайдеться також рецепта на перемогу над совєтськими „майстрами спорту", яких держава наділяє державними посадами за їх фізичну вправність

Тоді — каже Джеффі — і ця битва у великій холодній війні буде виграна для ЗДА і цілого Заходу. Очевидно, старий спортовий лис, Ірвінґ Джеффі здає собі справу з того, що і на Заході нема

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА ТЕМИ ДНЯ

СТАТТЯ НЕ ВАРТА ПОЛЕМІКИ

У жидівському щоденнику „Туг-Морген (Ню Йорк) з 22-го січня ц. р. д-р Ш. Бікель виступив з черговою атакою проти України й українців, цим разом у зв'язку з відомою статтею - репортажем Патріції Блейк з Києва в нюйоркському „Лайфі" з 7-го грудня минулого року. Про репортаж пані Блейк була вже мова в українській пресі, і нам відомо, що були в тій справі численні листи до редакції „Лайфу" з спростуваннями та з указуванням на цілу низку внутрішніх суперечностей в твердженнях тієї кореспондентки. Стаття ж д-ра Ш. Бікеля — на такому лайливо - образливому рівні, що трудно з нею полемізувати. Цей жидівський журналіст дав не один доказ на те, що він волів не вглиблюватися в історію Сходу Европи і в причини антисемітизму в Україні, а тільки раз-у-раз повторює те, що в Україні були жидівські погроми (факт, що його ніхто не заперечував) і використовує це для ворожої кампанії проти України і українського народу. Д-р Бікель належить до тих жидівських громадян, які в 60-х роках нашого сторіччя не мають відваги висловитись проти стосованої на протязі сторіч його земляками в Україні засади — орієнтуватись на поневолювачів України, а не на автохтонний український нарід. І хоч поневолювачі України віддячувались жидам за їхні послуги в ділянках економічної та мовно - культурної політики на українських землях якраз організованим погромництвом, хоч царська Росія і шляхетська Польща мали антисемітське законодавство, хоч процес Бейліса у Києві і діючі там російські чорносотенні організації були творені російським державним апаратом, хоч вуличне шумовиння в містечках України було погромницьким знаряддям і хоч у післяверсальській Польщі відбувались погроми, а в Совєтському Союзі раз-у-раз йдуть пляновані хвилі офіційного антисемітизму, — д-р Бікель і йому подібні жидівські діячі ніколи не атакують Росії, росіян, Польщі й поляків. Зате роблять це залюбки з Україною, і українцями. І вічно відгребують Хмельниччину з 17-го сторіччя в найбільш односторонньому насвітленні і завжди на Хмельницького. Мазепу і Симона Петлюру дивляться очима жидівської вулиці, вихованої на ворожих Україні творах. Чому д-р Бікель уважає, що тепер корисно жидам взагалі, зокрема американським жидам і жидам в Совєтському Союзі, атакувати Український Конґресовий Комітет і його український „Бюлетень" власне за спростовування тверджень пані Блейк — тільки йому одному відомо.

Иосиф Сірий

СТЕП

(2)

Коли Бульбенко видужав, його, як доброго керманича, який знався на мореплавстві, купив якийсь баша. Це дуже втішило старого козака, бо як керманич на ґалерах він сподівався мати більше можливости відшукати Андрійка. Але минуло десять довгих років, а про хлопця не було ні слуху, ні духу. Іван постарів, змарнів і втратив усяку надію знайти Андрійка. А тут ще, в додатку продали його до Синопу якомусь іншому баші. Іван старався служити туркам, щоб заскарбити у них довір'я, щоб мати більше можливости до втечі.

Баша, у якого служив Бульбенко, полюбив слухняного „уруса" і часто радився з ним, вирушаючи в море зі своїми товарами. Він провадив широку торгівлю з турецькими містами.

Одного разу сказав баша Бульбенкові:

— Знаєш, старий, завтра приїде до мене зі школи мій прибраний син, молодий чоловік, родом із твоїх сторін, з України, але тепер він уже наш, бо змалечку виховувався в мусульманстві, він красунь і слухняний, за це я його полюбив. А купив я його в одного татарина в Криму, як їздив з товарами. Він приділений до турецького війська, служить у турецького султана в яничарах.

Бульбенко уважно слухав. Щось ніби заспівало в його душі, щось ніби вхопило й стиснуло його за серце...

— „Ану ж це Андрійко, — думав Бульбенко, — Може, якраз, Господь хоче перед смертю дати мені змогу побачити мого любого хлопця".

І дійсно, серце старого козака не обмануло. В прибулому юнакові, пишно одягненому в шовки й кармазини, з дорогою зброєю, пізнав він свого Андрійка, але... цього не виявив.

Андрійко, сімнадцятилітній юнак, тепер Габіб, стояв із своїм відділом яничарів недалеко того місця, де жив його прибраний батько.

Бульбенко, який наглядав за працею в саду свого багатого господаря, щодня бачив Габіба, коли той швидкою ходою переходив через сад.

Одного разу старий козак зайшов дорогу Габібові і низько вклонився. Юнак глянув на старого й спитав, що він тут робить в саду його батька.

— Я є доглядач, великий господине!

— А деж твої раби?

— Зараз відпочивають...

— Чи ж рабам дозволяється вдень марнувати час?

— Видайніше піде праця, коли вони відпочинуть... Люди добрі, самі степовики. З тих українських степів, де так пахне квітами... Де малі хлопці у високій траві ловлять зайченят... Де бандури співають:

„Із низу Дніпра тихий вітер
віс-повіває,
Військо козацькеє
В похід виступає"...

Габіб здригнувся, йому, як із туману, вилонилось давноминуле, щось пригадалось... Він допитливо глянув в лице старого Бульбенка.

— Хто ти, чоловіче, що знаєш цю думу?

— Я з українських степів, а там багато людей знають цю думу...

— Ти мені пригадав щось далеке... Дуже далеке... Стривай, я ніби десь бачив твоє лице...

— Та ж бачив, Андрійку!

— Боже! Невже дядько Іван? — крикнув здивований Габіб.

— Він самий, не яка-будь личина...

Габіб завис на шиї у Бульбенка, рясні сльози потекли йому з очей. Плакав і розчулений Бульбенко.

— Ходім, дядьку, в кімнату! — беручи під руку старого козака, сказав Габіб. — Одягну вас у пишні одежі, та й заживете при мені до самої смерти.

— Дякую тобі, Андрійку, але того мені не треба... Я тобі признаюсь, що хочу тікати в Україну, хочу померти на рідній землі.

— Хіба не ліпше вам, дядьку, жити тут? — перебив Іванову мову Габіб. — Та ж вигідніше жити спокійно, ніж марнуватися в зимівнику у вічній небезпеці...

— Почекай но, Андрійку. Про це ще поговоримо, де ліпше, тут в спокої, чи там в небезпеці... Ти нікому нічого не кажи... Вдавай, що мене не знаєш. Так треба. Зроби мене своїм прислужником, тоді будемо разом та й про все переговоримо.

Габіб узяв до себе Бульбенка за служку, і старий мав час і нагоду вияснити юнакові, що було йому не зовсім ясне.

— Ось послухай мене, Андрійку, тепер ти в пошані, бо служиш в яничарах... Це так, як у нас прибічні гетьманські полки. Яничари — це переважно діти нашого народу, захоплені татарами чи турками і виховані завзятими нашими ворогами. В боях турки кидають яничарів у найбільш небезпечні місця... От, уяви собі, буде війна і ти підеш проти свого народу, проти свого батька... В бою зарубати рідного батька, який же то страшніший може бути гріх!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Свято Державности в Перт Амбою, Н. Дж.

Шість років тому українці міста Перт Амбой добилися в міській управі проголошення 22 Січня Українським Днем та вивішення в той день українського національного прапора поруч американського. Треба було перебороти деякі труднощі і упередження збоку американців, але завдяки наполегливості деяких людей, які займають високі становища в управі міста, лід проломано, і тепер українці в цьому місті рік річно святкують Січневі роковини в особливо урочистий спосіб.

Цього року Свято Самостійности й Соборности відзначувано трьома імпрезами, бо обставини не дозволяли на влаштування свята в один день. Все ж, не зважаючи на те, всі три імпрези були вдалі і відповідали величі тих дат. Перша частина свята, а саме підписання проклямації, якою проголошено 22 Січня Українським Днем, відбулася 19-го січня в залі міської управи в присутності членів святочного комітету та представників українських громадських організацій. Церемонію підписання проклямації почав молитвою присутній на залі о. Дмитро Федасюк. З черги голова святочного комітету адвокат Володимир Ваверчак виголосив промову в англійській мові, пояснюючи представникам міста та присутнім чужинцям значення цих святкувань для українців.

Після промови пана Ваверчака, проф. Степан Галата прочитав проклямацію, після чого посадник поклав свій підпис та печатку міста.

По українськи говорив голова відділу ООЧСУ пан Микола Степась. Він сказав, що хоч наша держава не встоялася, український народ не зложив зброї, а продовжує боротьбу і далі падають жертви на фронті боротьби.

Забрав слово і посадник міста Джеймс Дж. Флин, який висловив співчуття українському народові з приводу його терпінь. Він подивляє і висловлює признання боротьбі і хоробрості українського народу. „Я не є ширше обізнаний з українськими справами, — сказав посадник — і знаю українців лише зі своєї громади, як чесних і працьовитих людей. Я вірю, що такий народ як український, здобуде свою незалежність, бо він є побожний та працьовитий". Отець Дмитро Федасюк закінчив цю першу частину святкувань молитвою.

Вивішення українського прапора відбулося в сам день Універсалу 22-го Січня. На дев'яту годину в парку напроти міської управи біля пам'ятника полеглим в другій світовій війні зібралося півсотні українського громадянства.

Сивоволосі перші поселенці в цьому місті, народжені в Америці їх потомки, ветерани американської армії та нові еміґранти на чолі з членами святочного комітету та парохом місцевої української греко-католицької церкви отця монсіньйора Ярослава Габра.

О 9-ій годині ветерани принесли американський і український прапори, і через кілька хвилин у повітрі залопотів разом із зоряним американським синьожовтий український прапор.

Святочна Академія відбулася 31-го січня. Вона відбулася в Українським Народним Домі. Невелика заля ледве вміщала всіх людей, які прийшли вшанувати ці великі акти, та тих, які їх творили. Академія почалася відспіванням американського гимну та молитвою, переведеною отцем монсіньйором Ярославом Габром.

Вступне слово виголосив п. Володимир Гладич, який і проводив святом. Пан Гладич привітав присутніх на залі ветеранів українських визвольних змагань в особах генерал-поручника Павла Шандрука, сотника УГА, і сотника Січових Стрільців о. Дмитра Федасюка, вояка УГА Івана Кузьмину та вояка УСС-ів Петра Тицького.

Хор Гомін під диригентурою Миколи Кормелюка відспівав Кант про Почаївську Божу Матір, — музика Леонтовича та Вперед — музика Божика. Святочний реферат виголосив генерал Павло Шандрук. Рясними оплесками присутні нагородили його змістовний реферат.

Слідуючою точкою була деклямація „Четвертий Універсал" у виконанні пані Розалії Науменко та фортепіянове сольо Любомира Кормелюка. З черги танцювальний гурток під керівництвом пані Анни Стечак і Корнила Галушки виконав три народні танці „Катерина" у виконанні Богдана Тимкова, Джуді Галас, Лорети Лабузи, Віри Романко, Павла Марка та Дебри Сикаловської. Козачок Подільський — у виконанні Стефи Дзюбатої і Сузанни Галас та „Гопак Тріо" у виконанні Ірени Галушки, Джуді Галас і Лорети Лабузи.

Реферат англійською мовою виголосив проф. Степан Галата.

В наступній точці діти: Сузанна Левицька, Володимир Галушка та Марія Баралецька віддеклямували збірну деклямацію О. Олеся „Живи Україно".

На закінчення хор „Гомін" відспівав „Прометей" — муз. Стеценка і „Марш Молоді" — музика Третяка. Пан Гладич подякував всім присутнім за участь в святі та всім виконавцям і тим, які спричинилися до влаштування святкувань Січневих Роковин. Грімким співом „Ще не вмерла Україна" закінчено святочну академію.

Г. Т.

ОЛІМПІЯДА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

„чистого" аматорства, а радше воно існує лише на найнижчому рівні змагового спорту, але на на рівні рекордистів. Він згадує лише такі справи, як „стипендії" для студентів в університетах, які є нічим іншим, як прикритим професіоналізмом. Він згадує також про те, що і він сам, готовлячись до участи в олімпійських ігрищах 1932 року, брав гроші від групи фінансистів, які допомогли йому в підготовці, забезпечивши його фіктивним „джабом".

Одним словом, бувалець у справах спорту, Ірвінг Джеффі думає, що усунення „видуманих" різниць між закрикритими і відкритими професіоналами в спорті, дасть Заходові перевагу в спортовій ділянці, беручи до уваги кількість здобутих медаль і перемог.

Але він забуває одне: коли барон П'єр Кубертен відновлював стародавню олімпійську ідею, він взагалі не міг сподіватися, що постане такий дивотвір як Совєтський Союз та його „мораль", і що буде на світі щось таке як холодна війна і, — нарешті — найбільше гіпокритична видумка — „мирна коекзистенція", одна з фаз холодної війни.

Тому відновитель олімпійської ідеї, не передбачаючи того всього, включив в олімпійські засади такі архаїчні і анахронічні речі, як присягу змагунів, засаду аматорства, засаду чистої гри і т. п. Він не міг припускати, що олімпійська ідея зійде на манівці і що задля політичної розгри та „коекзистенції" олімпійські комітети допустять на Олімпіяди „державних аматорів", оплачуваних урядом СССР, „майстрів спорту", і що відновлена ним Олімпіяда, символ краси і сили тіла й духа старовинної Геллади, стане лише ще одною позицією в холодній війні.

Товариська зустріч батьків і дітей в читальні „Просвіти" у Вінніпеґу

У відновленій і гарно прибраній залі Т-ва Читальні „Просвіта" у Вінніпеґу 31-го січня ц. р., відбулася оригінальна імпреза п. н. „Товариська Різдвяна Зустріч" при чайку членів Читальні і батьків дітей в Рідній Школі з дітьми. Управа Читальні, Батьківський Комітет при школі та учительки доложили багато труду й зусиль, щоб виступ рідношкільної молоді вийшов якнайкраще.

Зустріч відкрив голова Читальні п. М. Воробець, а проводив нею п. В. Мартинович — голова Батьківського Комітету. Розпочала програму вступним словом Леся Греньків, учениця 8 кляси, передаючи символічно різдв'яний привіт дітям України від дітей Рідної Школи в Канаді. Деклямація Юрія Чучмана, учениа 7 кляси — вірша П. Кізка „Різдво", впровадила присутніх у погідний різдв'яний настрій.

Після деклямації піднеслася куртина на сцені, де в хаті за столом при освітленій ялинці сиділа група учнів вищих кляс і вела між собою гутірку про різдв'яні обряди українського народу. Гутірку почала заввагами про українські різдвяні звичаї Зірка Божик (8 кл.). Про підготовку до Свят-Вечора говорила Настуся Шкільник (8 кл.), а про сам Свят-Вечір оповідала Марта Козоріз (8 кл.). Про Різдво й коляду розповідала Соня Жила (8 кл.). Роман Воробець (7 кл.) оповідав про „Маланку", а Зіновія Паньків (8 кл.) про Новий Рік і новорічні звичаї. Щедрий вечір або т. зв. „Голодна Кутя" була темою оповідання Яреми Бабія (8 кл.), а про Йордан і „Водохреці" говорила Галя Чумак (8 кл.). Висновки з гутірок зробила Зірка Божик. Ця розповідь-гутірка мала подвійний успіх: діти вивчили цикл різдвяних звичаїв і обрядів та навчилися поправно виголошувати свої гутірки чистою українською літературною мовою перед більшим скупченням людей.

Першу частину програми закінчила Вірляна Кисілевська (8 кл.) виголошенням настроєвого вірша Б. Лепкого „На Свят-Вечір".

Миле враження зробила сценічна картина К. Малицької п. н. „Вифлеємські діти" у виконанні дітей з усіх кляс. У першій і третій відслоні представлено розмову дітей на вулиці Вифлеєму про народження Месії, а другій відслоні, при гарно удекорованій сцені, показано живий образ вертепу з Святою Родиною, трьома царями, пастушками й ангелами. На тлі цього живого образу хор шкільних дітей зробив батькам приємну несподіванку у формі добре підготовленого концерту українських колядок і щедрівок, з поміж яких на окрему увагу заслуговує маловідома стара щедрівка „Ой Лелія, Лелія". До цього концерту, який учні назвали „Вечором українських колядок", акомпаніював на фортепіяні Роман Воробець.

Назагал діти грали свобідно, живо, переживаючи кожне свою ролю, і тому ціла сценка вийшла вдало та зробила добре враження на батьків..

Після сценічної картини відбулося чайне прийняття, спільне для батьків і дітей, за спільними гарно прибраними столами, яке започаткував бадьорим новорічним побажанням Ігор Петелицький (2 кл.).

Дбайливо підготована програма і добра гра дітей — це заслуга учительок, які ведуть школу, а саме Іванни Качор (1—2 і 5—6 кл.) і Марії Калужняцької (3—4 і 7—8 кл.).

Під кінець цієї цікавої імпрези мав коротке слово інж. А. Качор від Культ.-Осв. Комісії при Читальні. Він підчеркнув, що віковічна проблема „батьки і діти" вимагає від кожного покоління своєї питомої розв'язки. Наше старше покоління, на думку бесідника, замало присвячує часу і уваги на виховання молодого покоління в Канаді, щоб воно було собою, тобто повновартними українцями і громадянами Канади. Ми забагато говоримо про минуле, спечаємося за майбутнє, а занедбуємо сучасне. Треба бути активними „сьогодні", тоді будемо мати і гарне „завтра".

Закінчив це гарне свято мґр. В. Мартинович словом подяки учителькам і дітям за труд, Читальні за опіку над школою, а Жіночому Т-ву ім. М. Маркович за гарне прийняття.

Подібні зустрічі батьків з дітьми за спільними столами повинні відбуватися частіше в наших установах, а тоді і наша молодь в Канаді виглядала б краще і була б справді „гордістю своїх батьків".

а. к.

Михайло Сентій здобув диплом архітекта

Михайло Сентій закінчив п'ятирічне навчання в Коледжі і здобув диплом архітекта. Михайло Сентій — це син бл. п. Михаїла і бл. п. Марії Сентій. Молодий Михайло був добрим учнем в українській вечірній школі в Клівленді, Огайо, і брав активну участь в українському житті. Не було жадної імпрези, в якій не виступав би Михайло і його брат Юрій із танками Василя Авраменка. Михайло вислужив 5 років в американській армії і був за океаном. Він від дитинства належить, як і вся його родина, до 364 Відділу УНСоюзу — Братства Василія Великого. Це Братство складає своєму молодому членові щирі побажання і бажає успіхів в його житті.

Марія Кукіз

● Денацифікаційний суд в Західньому Берліні засудив колишнього гітлерівського генерала Сеппа Дітріха з елітарних частин СС, на 8,000 марок ($1 840), називаючи його „визнатним і відповідальним спонсором нацистського режиму". Суд казав стягнути ту суму з банкового конта Дітріха.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Наукове Засідання Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом з доповіддю Всеволода Голубничого п. н. „Огляд політичного, економічного і культурного стану на Україні в р. 1957—1959 (за даними київської преси)". Засідання відбудеться в суботу 20-го лютого 1960 р. о год. 6.30 веч., в приміщенні Академії (11½ Вест 26та вул., Н. Й.). Керівництво Комісії.

З наших буднів

ПРО ЖИТТЯ ВІЧНО МОЛОДЕ

„Вікенд", що гряде, проходитиме в Ню Йорку під знаком молоді: організація української молоді „Пласт" відзначає своє десятиріччя на цій вільній землі 5-им Крайовим З'їздом, а місцевий Осередок Спілки Української Молоді Америки ім. ген. Тараса Чупринки, з нагоди 10-річчя свого існування, влаштовує ювілейний бенкет, концерт і забаву з танцями.

Залишімо на боці квестію участи в цих обох імпрезах, ніби — кого буде більше, молодшої, чи старшої молоді, отої припорошеної сивиною... Бо молодість, так прекрасно оспівана в наших сентиментальних піснях, це поняття умовне й елястичне, як „кавґума". Пластуни, як бачу, взагалі не старіються, а про пластунок, річ ясна, то й мови немає! Я вже й не згадую вічно юних-молодих „Лісових Чортів", „Тих, що греблі рвуть", „Бурлаків", „Сіроманців" та інших „Чортополохів". Та ви беріть, для прикладу, такий древній пластовий обеліск на землі Вашинґтона, як Достойного і Начального Пластуна, Сірого Лева: та ж це юнак, молодець, тілом і душею, в порівнянні з тутешніми 18-літніми „бітніками" та іншими чудаками, які навіть не заслуговують на чесне ім'я нашого старокрайового дідуся!

Так чи так, а політична еміґрація мусить завдячувати таким організаціям, як „Пласт" чи СУМА, те, що має збережене й виховане в українському дусі молоде покоління. Честь і слава цим нашим провідним одиницям, які в слушний час відклали набік партійні програми, плятформи та іншу високу політику, а головну увагу присвятили вихованню молоді. Інвестиція капіталу в молодь завжди оплачується, може навіть краще, як деякі „морґеджі" першої кляси...

Саме у зв'язку з цим подвійним у нас святом, Пласту і СУМА, пригадався мені один цікавий епізод. Кілька літ тому, під час нашого спільного з другом Миколою „авторського вечора" в Боффало, ми мали нагоду і приємність гостювати в одній, що так скажу, пластово - сумівській родині. Молодий пан-господар, до речі, син визначного колись пластового діяча, був тоді головою Управи Осередку СУМА, а його дружина, якщо не помиляюся, займала пост кошової в Пласті. В них було двоє красних діточок, хлопчик і дівчинка: хлопчик був записаний до СУМА, дівчинка до Пласту...

Це була справді надзвичайна і зворушлива картина, коли, на наших очах батько одягав свого юного сумівця в однострій, приготовляючи до якоїсь паради в СУМА, а мати в той же час пригнпурювала малу доню-новачку, що вибиралась на дитячу маскараду до Пластприяту... пригадую, захоплений цим Микола Понеділок сказав тоді господарям комплімент, що такої консолідації в Америці він ще досі не бачив!

Хай же цей, може й нетиповий та відокремлений у нашій дійсності епізод, залишиться тим світлим промінчиком, що просвічуватиме дорогу до гармонійного співжиття і співпраці обох наших молодечих організацій, Пласту і СУМА, чого їм щиро бажаємо у їхнє славне десятиріччя.

Ікер

БАТЬКИ! ЗВ'ЯЖІТЬ ЗАМОЛОДУ ВАШИХ ДІТЕЙ З НАЙСТАРШОЮ, НАЙБІЛЬШОЮ Й НАЙБАГАТШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ УСТАНОВОЮ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ, ЯКОЮ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ЩОБ ЗАПЕВНИТИ ЇМ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ, А НАШІЙ ГРОМАДІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ НОВОГО СВІДОМОГО ЧЛЕНА!

Альжирські араби звернулись з „мировим закликом" до французів

Альжир. — Мусульманські націоналісти з Альжиру, зорганізовані в Альжирському Фронті національного визволення, що покликав був до життя екзильний тимчасовий уряд Альжиру, звернувся з окремим зверненням до мешканців Альжиру европейського походження, спеціяльно французів, переконуючи їх, щоб вони зрозуміли, що Альжир — це спільна батьківщина всіх їх та що безповоротно минулися колоніяльні часи. Хоч цей заклик, що його надавали з радіостацій в Мароко і Тунісії, втриманий у спокійному і примирливому тоні, проте — за відгуками французької преси — він минувся з ціллю, бо твердження мусульманських націоналістів, що єдина розв'язка проблеми Альжиру в його державній незалежності — нікого з французів не переконує. Екзильний уряд Фергата Аббаса, ніби поміркованого націоналіста, який ще недавно заступав концепцію подвійного громадянства мешканців Альжиру, зробив цим закликом медвежу прислугу політиці де Ґоля, бо потвердив острах французьких правих кол, що альжирські араби використають признане їм право на самовизначення виключно на те, щоб відірватись від Франції. Сам де Ґоль переконаний, що більшість висловиться за автономію в межах Франції, але цей останній виступ націоналістів цьому заперечує, — твердять західні коментатори.

ЧЕССМАНОВІ ЗНОВУ ВІДКЛАДЕНО ВИКОНАННЯ СМЕРТНОГО ВИРОКУ

Сан Франціско. — Кілька годин перед виконанням вироку смерти над відомим в цілому світі злочинцем — письменником Керилем Чессманом губернатор Каліфорнії Едмунд Бравн повідомив, що він зарядив відкладення цього вироку на 60 днів. Бравн повідомив, що він зробив це на рекомендацію державного департаменту, який боявся, що смерть Чессмана в газовій коморі могла б спричинити протиамериканські демонстрації під час подорожі президента Айзенгавера до Латинської Америки.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ШИКАГО, Ілл. — Повідомляється членів 301 Відд. ім. Д. Вітовського, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 28-го лютого 1960 р. в год. 12:30 по пол., в парафіяльній залі св. Володимира, при 2250 W. Cortez St. Присутність усіх членів є обов'язкова. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. — Управа Відд. 114 ім. св. Володимира, повідомляє, що **Річні Загальні Збори** за діловий рік 1959, відбудуться в неділю, 28-го лютого 1960 р. в год. 12-ій впол., в парохіяльній залі св. Володимира, при 2250 В. Кортез вул. На деннему порядку: звіти уступаючої Управи і Контр. Комісії та вибір керуючих органів на діловий рік 1960. З огляду на важність справ в денному порядку, приявність усіх членів є обов'язкова. Якщо на визначений час не явиться, приписана статутом, потрібна кількість членів, тоді Загальні Річні Збори відбудуться о годину пізніше при всякій кількості приявних членів і Збори будуть правосильними. — М. Нікольс-Ткачук, гол.; В. Бережан, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — На Річних Заг. Зборах Т-ва „Орлик", Відд. 27, в дні 14-го лютого ц. р., вибрано нову Управу на 1960 рік в такому складі: д-р О. Утриско, предс.; д-р П. Богданський, заст.; С. Олесницька, секр.; А. Лапичак, кас.; члени: В. Кузик, Б. Геврик, П. Кисіль; Контрольна Комісія: В. Сигалів, М. Мосора, М. Стапчинська.